

VOLS CONÈIXER LA HISTÒRIA DE LES DONES DEL MUSEU?

8 de març de 2021

DONES MÍTIQUES

LES SIRENES

La sirena és un ésser mitològic amb mig cos de dona i mig cos de peix. Segons la mitologia grega eren filles d'un deu fluvial Aquelou, segons altres versions la seva mare era la mussa Mèlpomene, per altres eren Terpsicore o Caol·iope. Vivien a l'illa d'Antemessa on la terra era blanca dels ossos dels mariners que havien mort.. En algunes representacions gregues porten ales i se les relaciona amb les aus.

A l'Edat Mitjana la sirena que ja se la representa sempre amb cua de peix està relacionada amb el pecat de la luxúria, per aquest motiu se la troba en molts capitells al costat de la serp. Representa evidentment la dona perillosa que condueix als homes fins a un tràgic final.

La figura de la sirena sempre associada als perills la trobem en altres cultures com a l'Orient, a l'antiga Asíria on apareix el mite cap a l'any 1000 aC. A les illes Britàniques: Irlanda, Gran Bretanya també trobem moltes històries protagonitzades per aquests éssers que també les trobem als rius i sempre relacionades amb la mala sort.

Miniatura amb il·lustració d'una sirena. *Bestiari*, 1235

Reproducció de punts antics

La història d'Ulisses i les sirenes

Una de les històries més conegudes sobre les sirenes és la que es descriu al llibre L'Odissea. Ulisses i els seus companys, han de travessar el territori de les sirenes amb el seu vaixell tot i ser conscients dels perills d'escoltar el cant d'aquestes criatures. Seguint els consells de la reina Circe, Ulisses posa cera als oïdes dels seus companys i els obliga a lligar-lo al màstil, ordenant-los que no el deslliguin. D'aquesta forma, Ulisses escolta el cant de les sirenes però evita llançar-se a l'aigua, com feien els mariners que queien embriuxats.

Aquest estamno del 480-480 aC de figures vermelles és una de les representacions més elegants d'aquesta història i que es pot contemplar al British Museum.

Estamno representant a Ulisses i les sirenes. British Museum

DONES MÍTIQUES: LA SIRENA

Una peça del Museu: banda de brodat a reserva

Peça de forma rectangular de teixit de lli blanc trencat que presenta una decoració de seda en groc i blau que fa ressaltar un dibuix format per: sirenes amb corona, encarades i separades per un gerro del que en surten branques acabades amb uns fruits que recorden els raïms, figures masculines que sostenen a la mà dreta una serp i a l'esquerra un ocell i arbres amb forma de drac (cos, urpes i cap).

Mostra de teixit brodat, segle XVIII. Museu d'Arenys de Mar núm. reg. 325

La peça, probablement del primer quart del segle XVIII, destaca per la seva riquesa decorativa i la variada representació d'essers mitològics. La representació de la sirena sense les ales situa aquesta peça a partir del segle XVII. Aquesta franja decorativa tant luxosa serviria probablement per decorar algun element de l'aixovar d'una llar aristocràtica.

El Brodat en reserva o brodat d'Àvila

El brodat a reserva o brodat d'Àvila és una tècnica aparentment senzilla, però que requereix molta cura i que es realitzava des del segle XVI. Sobre la base d'una roba de lli es delimitaven els motius amb un repunt. Un cop delimitats els motius es treballa el fons amb fil de llana o seda per donar-li relleu.

Aquest tipus de brodat s'utilitzava per a decorar elements de la llar o de l'aixovar litúrgic generalment amb motius figuratius que podien ser de simbologia religiosa, però també trobem escenes mitològiques.

Aquest tipus de treball també són molt conegut a Itàlia on reben el nom de punt d'Assis.

